

INNKALLING TIL ÅRSMØTET 24. MARS – SE SISTE SIDE

GREVLINGEN

MEDLEMSBLAD | NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS (NOA) | NUMMER 1 | 2015 | 34. ÅRGANG

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

AKTIVITETSKALENDER

FOR EVENTUELLE ENDRINGER OG MER INFORMASJON ANGÅENDE
ARRANGEMENTER FØLG MED PÅ NOA.NO

DUGNAD PÅ FRØNSVOLLEN ER 25. OG 26. APRIL - VELKOMMEN!!!

ONSDAGSFORUM

Sted og tid: Mariboegs gate 8, Miljøhuset, 5. etasje, kl. 18.00 – 20.00

11.03. Biologisk mangfold i kystsonen

Hvordan kan NOA best møte utfordringene som det store presset på det biologiske mangfoldet ved Oslofjorden skaper? Hvordan skal vi takle konflikter mellom allmennhetens tilgang til strandsonen og negativ påvirkning av verneverdiene? Hva vet vi om verdiene som ligger under vannet?
Innleder: Jørn Erik Bjørndalen, NOA

15.04. Humlenes fascinerende liv

Årssyklusen og et innblikk i det avanserte samfunnet med arbeidsdeling og yngelpleie. Videre om avhengighetsforholdet mellom humler og planter, om trusselbildet og hva som kan gjøres for å hjelpe humlene. De tre sjeldneste artene av humler i Norge (kløverhumle, slåttehumle og lundgjøkhumle) presenteres kort med ny viten om forekomst og status.
Innleder: Humlekartlegger Roald Bengtson, La Humla Suse

HELGETUR

14. TIL 15.03. Skitur i eventyrskogene på Romeriksåsen

Påmelding senest 9. mars pr e-post til noa@noa.no. Maks. antall deltakere: 10
Vi beveger oss i eventyrskogene nord og øst for Storøyungen. Middag/overnatting på privat hytte ved Gjermeningen. Turledere ordner med middag og kaffe foran peisen. På søndag blir det skitur gjennom naturreservat Ravdalen til Strøm bru (Nittedal - buss tilbake til Oslo). Skituren går både i og utenfor oppkjørte løyper. Turdeltakere bør være i god fysisk form!
Turleder: Gjermund Andersen (952 26 402) Info: Susanne Lemmingson (472 32 242)
Utgifter: Overnatting, felles middag på lørdag kveld: kr 250 (betales kontant til turleder).
Oppmøte: kl 11:00 lørdag, på parkeringsplassen nedenfor Glitre sanatorium (Nittedal).
Mer info om utstyr og kollektivtransport (evt. privatbil) til oppmøtested sjekk turkalender på <http://naturvernforbundet.no/noa/>

ONSDAGSKVELDSTURER - NÆRTURER

29.04. Tidlig vår på Fornebu

Bli med oss til Lilleøya naturreservat og våtmarksenter. Johnny R. Pedersen, fornebuexpert og ornitolog guider oss i Storøykilen og Lilleøya naturreservat. Vi besøker Lilløyplassen naturhus med våtmarksutstilling. Underveis hører vi om betydning av våtmarksreservater for biomangfold og fugleliv, om arealbruk, skjøtsel, rød- og svartelistarter m.m. Varighet: ca. 2,5-3 timer
Kontakt: Susanne Lemmingson (NOA), tlf. 472 32 242
Utstyr: Klær etter forholdene, godt skotøy, kikkert, sitteunderlag, termos/niste.
Oppmøte/transport: kl 17:30 ved bommen på parkeringsplassen nær Lilløyplassen naturhus Buss 31 fra Jernbanetorget kl 16:50 til Fornebu vest kl 17:17. Sjekk rutetider!
Retur: Buss 31 fra Fornebu vest (hvert 12. minutt).
Mer info/link til kart på NOAs turkalender <http://naturvernforbundet.no/noa/>

GREVLINGEN

Medlemsblad
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus (NOA)
Maridalsveien 120
0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20
noa@noa.no
www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør:
Tonje Schou Teigland
920 28 149
tonjesteigland@outlook.com

Forsidebildet:
På Sundvollen og i Ringerike skal nye forbindelser med Oslo og Akershus legges.
Foto: Øivind Grimmer.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2015
All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel. Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

BLI MEDLEM
GI NATUREN EN STEMME

MEDLEMSKONTINGENT:
Hovedmedlem: 390,-
Familiemedlem: 450,-
Student: 200,-
Førsteårskontingent for student: 50,-
Pensjonist: 200,-

Kontoret på Vøienvolden er åpent mandag, tirsdag og torsdag, kl. 10–14.

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: IT Grafisk
Opplag: 5.400

VED SPØRSMÅL TA KONTAKT MED NOA 22 38 35 20 ELLER TURLEDER

LEDER – BUNDET I FORBINDELSER?

Bygge flere veier for å unngå trafikkkoppning mener artikkelforfatterne i dette nummeret av Grevlingen er en dårlig idé. Flere veier fører til mer trafikk, og ikke til mindre kø. Mer biler, eksos, utslipp og alvorlige inngrep i naturen er det siste vi trenger. Men dersom det bygges flere veier hopper vel ikke alle inn i bilene sine og kjører på den fordi de ikke kunne kjøre akkurat der før. Det høres teknologideterministisk ut. Så hva er det de kan mene, hva kan skje når det bygges ny vei? Kanskje er det det som skal til for at de i området som blir 18 kjøper seg en bil, i stedet for å ta toget. Kanskje blir veien tatt med i planene til et nyoppstartet firma. Kanskje åpner det flere butikker. Det blir kanskje oppfattet som mer effektivt og enklere å kjøre den strekningen med en ny vei. Den nye veien og resten av samfunnet flettes sammen og danner systemer som bestemmer utviklingen videre. Det blir altså med dette mer som er avhengig av denne veien.

Det hadde jo vært litt interessant om det faktisk ikke er mulig å endre dette systemet uten å endre kurs først. Hvis man investerer mer i kollektivtrafikk og sykkelveier skjer det samme som med en ny vei, denne teknologien blir også med i våre systemer. Så da burde det jo etterhvert være mindre biler på veien, og vi er mer avhengige av for eksempel jernbanen. Da er det problematisk å se på utviklingen som teknologideterministisk, at det ikke er mulig å skifte kurs. Det betyr at vi ikke kan sitte på baken og vente på at utviklingen skal gå av seg selv og til slutt ende opp med null-utslippsbiler og trafikk-rør svevende over bakken, med ingen skade skjedd. Sykkelfelt og t-baner må

være så attraktivt og tilgjengelig at det flettes naturlig inn i flere og flere menneskers rutiner.

Samferdsel er temaet i dette nummeret av Grevlingen. Samferdselsbudsjetten 2015 viser at selv om det hittil ikke er investert så mye i kollektivtrafikken som det er nå, skal det investeres mer penger i vei enn i kollektivtrafikken. Det skal bygges flere veier, blant annet er det planlagt en 12-feltsvei på E18. I dette nummeret av Grevlingen skriver artikkelforfatterne blant annet om planlagte veiprosjekter, om ny sykkelteknologi, og om ha to tanker i hodet samtidig. Det holder ikke å bare investere i kollektivtrafikken, vi må redusere biltrafikken også.

Tonje Schou Teigland, redaktør

ARTIKLENE I DENNE UTGAVEN AV GREVLINGEN

- Naturrasering i særklasse
- El-sykkel
- Den gravende grevling:
Arealeffektiv utbygging reduserer miljøproblemene
- Oslo sør får lokallag
- Vellykket jubileumsår
- Lyst til å bidra
- Det er enhet mellom ånd og landskap
- Ønsker du å ha kjøkkenhage?
- Ledige jobber
- Jørgen Stubbesitter
- Bokspalten

Tonje Schou Teigland.

Foto: privat.

Grevlingen gir seg ikke, men forsvarer innbitt sin region. Grevlingen biter seg derfor fast og slipper ikke tak før hensikt og mål er nådd. Dette er også NOAs oppgave.

TELEFONEN VÅR ER BETJENT MANDAG, TIRSDAG OG TORSDAG FRA KL 10.00 TIL KL 14.00.

Den planlagte E-16 og nye Ringeriksbanen vil øke trafikken til Oslo og Akershus. I denne artikkelen skriver Gjermund Andersen også om raseringen av natur som kommer med dette byggeprosjektet. Forsiden i dette Grevlingen viser landskapet hvor både veien og banen skal gå, over fjorden og inn i Ringerikssnaturen.

Naturrasering i særklasse

Med bygging av ny vei og ny jernbane lang Mjøsa ferskt i minne, er det med gru vi nå ser konturene av det største naturødeleggingsprosjektet på Østlandet i nyere tid: ny E-16 og Ringeriksbanen på strekningen fra Sandvika til Hønefoss.

Og ikke bare rik natur, men også ett av Norges viktigste og rikeste kulturlandskap vil bli berørt bare for å gjøre Ringerike til en soveby for Oslo. Her skal Marka underminnes og vestskråvingen av Krokskogen urbaniseres ytterligere. Her vil våtmarker med internasjonal beskyttelse, kulturminner og –landskap måtte vike for en mer enn 50 meter bred transportkorridor, med firefelts motorvei og en hurtigjernbane som ikke kan gjøre større svinger på grunn av farten. Mellom historiske gårder og gravhauger, over meandere og gjennom verdifulle våtmarker og gjennom ett av våre mest intakte historiske kulturlandskap.

Hva vi er for, og hva vi er mot

Naturvernforbundet blir ofte oppfattet som en forening som er mot mye. Det er feil. Vi er for naturen, for et godt miljø, for langsiktig bærekraftig virksomhet. Som tidligere generalsekretær Magne Midttun skrev: «Vi sloss for det store samspillet mellom alt levende, som vi selv er en del av.» Derfor er vi for Markavern og for friluftaktiviteter som ikke ødelegger naturen, derfor er vi for naturbruk som bruker, uten å forbruke ressursene. Og derfor er vi for Ringeriksnaturen og bevaring av dette i særklasse rike landskapet.

Vi er også for miljøvennlig samferdsel og en arealstrategi som sparer na-

Foto: Gjermund Andersen

tur og matjord. Det blir ikke gammel-dags å spise tre ganger om dagen, og med det økende presset som mennesket utgjør på naturen, blir det viktigere og viktigere å bevare naturen – både for vår egen del, og for naturens. Vi er avhengig av naturen – den greier seg uten oss.

Naturvernforbundet er for arealrasjonering. Alle arealer har ikke den samme verdi, natur- eller miljømessig. Derfor må vi av og til gå med på kompromiss. Men når alle skal ha alt, overalt, og samtidig, er det vår jobb å peke på hensynet til kommende generasjoner og deres valgmuligheter og på hensynet til våre medskapninger, som vi faktisk avhenger av.

Vi er for en ny Bergensbane som kan

På Kroksund skal det komme nye bruer til banen.

Planer som er utformet med vesentlig mer følsomhet for natur og menneskers nærmiljø enn monsterbanen gjennom Holebygda

frata flyene dominansen på strekningen, men selv om det lar seg gjøre å forkorte dagens bane til Hønefoss, er det ikke lett å se for seg hvordan videreføringen opp gjennom Hallingdal, over fjellet til Voss og langs trange vestlandsfjorder skal gi rom for en konkurransedyktig jernbane. Derfor er vi for at man bygger videre på de utredningene av en ny Bergensbane over Haukelid, med avgrening til Hauge, planer som er utformet med vesentlig mer følsomhet for natur og menneskers nærmiljø enn monsterbanen gjennom Holebygda. Ringeriksbanene blir i praksis en ny, dyr forstadsbane til Oslo, som medfører et meget skadelig arealpress på Ringerikslandskapet.

Noen framstiller firefelts E-16 som en nødvendighet for at ikke samferdselen skal gå i stå. Samtidig sier myndighetene at trafikkveksten skal tas kollektivt. I praksis er det sjelden kø på noen av de aktuelle strekningene, og kun i forbindelse med utfartsdager. Men er det riktig å dimensjonere veier etter trafikktoppene? Eller må de som ønsker å kjøre bil på de mest trafikker-

te dagene gis valget mellom å endre reisetidspunktet eller ta købelastningen?

Å åpne en helt ny utbyggingsretning for Oslo inn i det mest verdifulle vi har igjen av natur- og kulturlandskap er uklokt, ikke bare av vernehensyn. I vekst-rusen til Osloregionen er det ingen som spør hvor vi ikke skal bygge. Noen vil fortsatt bygge i Marka, som om Markaloven ikke fantes. Andre synes jorder er meget velegnet (og billig) byggegrunn. Noen jubler for bro over Oslofjorden, så vi kan bygge «Oslofjordbyen». Gardermo-byen er i ferd med å realiseres som en lang tarm fra Oslo til hovedflyplassen, uten særlig preg av arealrasjonalitet. Atter andre har fortetting i byen og gedi-gen satsing på høyhus som sine løsninger, mens de som ønsker litt mer menneskelig bebyggelse vil ha satsing langs intercity-triangelet. Eller som nå: finne enda en ny utviklingsretning. Og ordførerne i omegnskommunene tar imot – med åpne armer.

Alle kommunene i mils omkrets ser for seg en enorm vekst i nettopp sin kommune. Innbyggere, industri, skat-

I praksis er det sjelden kø på noen av de aktuelle strekningene

På Mælingen skal vei og bane krysse Storelva og beslaglegge flott jordbruksland.

Foto: Gjermund Andersen

tepenger, velferd. Men er vi ikke i ferd med å forlate de menneskelige verdiene, er vi ikke i ferd med å ødelegge de kvalitetene som gjør at vi trives så godt i dette området? Er det riktig å satse på alle hestene samtidig – uten noen krav til konsentrasjon og til hvilke arealer som skal unngås? Er ikke spørsmålet om arealbruk i regionen som helhet det som av alle lokalpolitiske spørsmål kunne ha best nytte av et samlet, overordnet grep, av en samlet generalplan? Som veide ulike hovedstrategier opp mot hverandre, så på fordeler og ulemper og deretter tok et grep. Som ikke tillot enhver kommune å styre på tvers av en mer rasjonell arealstrategi på regionalt nivå?

Regjeringen ønsker å gi mer makt til kommunene. Ingen ting i norsk

naturforvaltning er mer skadelig. Kommunene har sine ofte nærsynete egeninteresser, og ligger i en evig kamp med hverandre om mennesker og bedrifter. Nasjonale interesser blir uviktige, i den grad de konkurrerer med «Utviklingen» i kommunen.

Når man er for et sett verdier, ser man ugerne at disse verdiene går tapt. Derfor er vi mot inngrep og tiltak som ødelegger natur og landskap. Og særlig natur og landskap med store og spesielle verdier, som Ringerikskapskapet er så fullt av. Og her er det ikke motsetning mellom menneskeskapte kulturminner og verneverdig natur – her har jordvern, kulturvern og naturvern en felles interesse: Bevar Ringeriksnaturen mot dette ødeleggelsesprosjektet!

Ingenting i norsk naturforvaltning er mer skadelig

Foto: Gjermund Andersen

Et eksempel på Holelandskapet.

El-sykkelen – Et alternativ til bil

«Prøvekjøre» er navnet på NOAs nye prosjekt. Prosjektet har som hensikt å gjøre bilister til el-syklist gjennom å la de få gode erfaringer med el-syssel.

Prosjektet har blitt testet ut av Naturvernforbundet i Hordaland. Det siste året har de samarbeidet med en rekke bedrifter i Bergensområdet, for at de ansatte i bedriftene skulle få prøvekjøre en el-syssel. I etterkant av prøvekjøringen har de ansatte fått mulighet til å kjøpe el-syssel til redusert pris. Dette har ledet til at mange privatpersoner har latt bilen stå, og i stedet syklet til jobb. Prosjektet i Bergen visste at 19% kjøpte seg el-syssel etter å ha «prøvekjørt», og 61% av de som kjøpte el-syssel, byttet el-syssel med bil. 28% av deltakerne i prosjektet, oppga at de hadde endret reisevaner som resultat av informasjonen de fikk på bedriftsdagene, som Naturvernforbundet i Hordaland holdt for deltakerbedriftene i prosjektet.

Bilholdet og privatbilisme øker stadig i Norge. Resultatet er helseskadelig byluft, klimagassutslipp og trafikkorker. Jobbreiser utgjør 19-25% av daglige reiser, og 70% av disse skjer med bil. Få av disse opplever at de trenger bilen i arbeidet, men opplever at kollektivtilbudet har for få avganger og for lang reisetid til å benytte seg av det. I 2009 hadde 85% av husholdningene minst en bil. For å løse trafikkutfordringene trenges det mer miljøvennlige alternativer for arbeidsreiser eller reiser til kollektivpunkter.

Syssel kan gi mer forutsigbar reisetid og en betydelig helsegevinst, men

Prøvekjøringen i Bergen.

mange opplever det som tungvint og utrygt. En gjennomsnittlig jobbreise er 14,9 km. Dette ansees ofte å være for langt for en jobbreise på syssel. Nye el-sykler og transportsykler kan øke sykkelens attraktivitet og rekkevidde. I dag er det kun 4% av befolkningen som sykler til jobb og det å sykle knyttes i stor grad opp mot det å trenne, ikke transport. Vi tror det er viktig at fokuset endres; å sykle til jobb bør ikke være kun for de som vil trenne, - men en transportløsning for en lang større

brukergruppe. Gjennom å tilby endrede reisevaner til jobb håper vi å kunne styrke sykkelsatsingen og fremme flere miljøvennlige reiseløsninger i Norge.

El-sykel kan være en joker i flere kabaler. Det kan bidra til å redusere biltrafikken og derigjennom bedre luftkvaliteten og senke klimautslipp og gi mindre støy. Dessuten kan det bidra til å korte ned bilkøene. El-sykel kan være et lavterskel tilbud til et mer aktivt liv.

Målet for prosjektet på sikt er at bedriftene blir økonomisk selvdrevet slik at de ikke er avhengig av økonomisk støtte fra staten. I oppstartsfasen er denne støtten essensiell. Bedriftene som velger å delta i prosjektet må bidra økonomisk. Det finnes to tilbud til bedriftene der man kan velge en liten

eller en utvidet promotering av el-sykkelen. For bedriftene blir dette en fin anledning til å vise samfunnsansvar gjennom at de bidrar til et bedre miljø og en bedret folkehelse.

Vi i NOA tror at dette prosjektet har stort potensiale i Oslo regionen. Køene vokser og luftkvaliteten er kritisk, særlig om vinteren. Det er stadig tilflytting til regionen og presset på kollektiv trafikken er stort. Ruter, som er ansvarlig for kollektivtrafikken i Oslo, har selv erkjent at de ikke vil ha mulighet til å gi et tilstrekkelig tilbud (Aftenposten 30.01.15). De ønsker at flere velger sykkel som fremkomstmiddel, og at det må tilrettelegges i større grad for sykkel til kollektivknutepunkter. Derfor gleder vi oss til våren og det spennende prosjektet vi skal i gang med.

Med el-sykel i hverdagen.

Foto: NOA

DEN GRAVENDE GREVLING

Den gravende grevlingen er en spalte som er med i hvert nummer av Grevlingen. Formålet med denne spalten er å gi dypere kunnskap om og en kritisk vinkling til aktuelle saker som angår natur og miljø. Den gravende grevling artikkelen er i dette nummeret skrevet av Holger Schlaupitz, fagsjef i Naturvernforbundet. Holger jobber spesielt med transportpolitiske spørsmål.

Arealeffektiv utbygging reduserer miljøproblemene

Holger Schlaupitz, fagsjef i Naturvernforbundet.

Foto: Naturvernforbundet.no

Våre barns framtid, velstand og livskvalitet er avhengig av hvordan vi forvalter arealene våre i dag. Dette er nøkkelen til naturvern, jordvern og klimavern. For å få til det må vi bygge arealeffektivt – og vi må gjøre det rundt viktige kollektivknutepunkt, for å begrense bilbruken.

Utbygging av boliger, næringsbygg og infrastruktur bidrar til et stort press på natur og matjord. Veitrafikkens andel av klimagassutslippene i Oslo-regionen er på nesten 60 prosent, og trafikken er i tillegg ansvarlig for miljø- og helseskadelig luftforurensing og støy.

Det er viktig å utnytte ny teknologi for å oppnå miljøforbedringer, men bilbruk vil fortsatt være ressurs- og arealkrevende, ikke minst i byene. Og dersom trafikken fortsetter å vokse, vil flere biler fort spise opp gevinster som oppnås gjennom ny teknologi. Derfor er det bra at politikerne har vedtatt at personbiltrafikken i storbyområdene ikke skal vokse. For å oppnå det trenger vi en helhetlig plan for regionen, som styrer veksten og hindrer ytterligere nedbygging av verdifull natur og matjord.

Ny E 18 undergraver viktig miljøarbeid

For mange er det uforståelig at det fortsatt er politisk flertall for å bygge ut en gigantisk E 18 mellom Oslo og Asker, sammen med ny lokalveg paral-

lelt, et prosjekt som nå har en prislapp på rundt 40 milliarder kroner. Dette til tross for at politikerne har vedtatt at all trafikkvekst må komme i form av gåing, sykling og bruk av kollektivtransport. Og til tross for at Statens vegvesen tidligere har dokumentert at ny veg ikke vil fjerne køene. Ruter har pekt på behovet for en helhetlig plan og faren for at nye E 18 skaper større køer på tilførselsvegene, som igjen gjør at bussene vil stå i mer kø der. Ved behandling av konsekvensutredning med kommunedelplan for E 18 Lysaker-Slependen høsten 2013 anbefalte Plan- og bygningsetaten i Oslo at Oslo kommune fremmer innsigelse mot hele planen bl.a. fordi den ikke innfrir viktige mål, og fordi økt vegkapasitet vil kunne gi meget uheldige konsekvenser for transport, miljøeffekter og bruk av gatet grunn i Oslo.

Likevel går planleggingsarbeidet for E 18 sin gang. Naturvernforbundet mener det fortsatt er riktig å jobbe for alternative løsninger som setter kollektivtransport og sykkel i sentrum, og med målbevisste tiltak for å redu-

For mange er det uforståelig at det fortsatt er politisk flertall for å bygge ut en gigantisk E 18 mellom Oslo og Asker

sere de lokale miljøproblemene langs dagens E 18, bl.a. gjennom å bygge lokk over vegen på de mest kritiske strekningene – framfor å bygge en helt ny motorveg med plass til enda flere biler.

Regional plan på høring

Akershus fylkeskommune og Oslo kommune har sendt et forslag til felles regional plan på høring. Et viktig mål for planen er at store deler av befolkningsveksten må plasseres ved de store knutepunktene, som Ski, Sandvika, Asker og Lillestrøm, med tilgang til effektiv kollektivtrafikk. Også i øvrige kommuner skal det aller meste av boligbygging skje i eksisterende tettsteder. Det er bra.

Naturvernforbundet er en sterk forsvarer av markagrensa. Den har bidratt til at svært verdifulle naturområder er bevart, i tillegg til at hovedstaden ikke har est ytterligere utover. Det er bra for både lokalmiljøet og klimaet fordi flere da kan gå, sykle og reise kollektivt.

Når arbeidsplasser og butikker plasseres nær stasjonene, blir det kortere å gå til toget og mindre behov for å bruke bil – og det blir grunnlag for flere bussavganger som forbinder omkringliggende områder med knutepunktene. Naturvernforbundet mener derfor at kollektiv- og sykkeltrafikken nå må gis førsteprioritet, både i trafikken og når samferdselsmidlene skal fordeles. Videre motorveitbygging er ikke forenelig med målet om at personbiltrafikken ikke skal vokse.

For å hindre at verdifulle arealer bygges ned, og for at flest mulig skal ha kort avstand til viktige gjøremål samt god kollektivtransport, må vi bygge mer konsentrert og mer i høyden. Det er areal- og ressurseffektivt. Det krever imidlertid at bomiljøet sikres, med grønne lunger og god tilgjengelighet til større natur- og friluftsområder.

Den regionale planen for Oslo og Akershus skal legge føringer for kommunenes arealplanlegging. Ifølge plan-

forslaget må alle kommuner innføre «markagrense» (kalt «langsiktig grønn grense») rundt de såkalte prioriterte byene og tettstedene. Den skal definere tettstedenes langsiktige yttergrense. Planen legger opp til at det i by- og tettstedsområdene skal bli lett å bygge, forutsatt at de bebygde arealene utnyttes godt. Samtidig legger planen opp til at naturverdier, friluftsområder og matjord får et sterkt vern områdene utenom den grønne grensa. Det siste setter vi pris på.

Det er mye bra i forslaget til regional plan. Skal den bli en suksess, må den gjøres bindende for alle aktører. Og før kommunene skal definere «langsiktig grønn grense», er det viktig at områdene kartlegges for miljøkvaliteter, og at det stilles krav om strenge krav til kommunene om at byenes og tettstedenes arealbehov minimeres. De fleste tettbygde strøk har betydelige arealer som kan utnyttes langt bedre enn i dag.

Naturvernforbundet en viktig aktør

Arealplaner kan kanskje høres litt kjedelige ut. Men for at Naturvernforbundet skal lykkes i sitt arbeid med å ta vare på naturkvalitet, friluftsområder og matjord for våre etterkommere – og jobbe for reduserte klimagassutslipp og mindre helseskadelig luftforurensing – bør vi som medlemmer og tillitsvalgte bidra til debatt i lokalmiljøer og dialog med byråkrater og politikere lokalt om regionale planer og kommuneplanene. Det er en god start på både små og store seire i miljøkampen.

Ifølge planforslaget må alle kommuner innføre ”markagrense”

Flere veier er ikke forenlig med miljømål.

Foto: Gjermand Andersen

Oslo Sør får lokallag

Nye lokallag av Naturvernforbundet og Miljøagentene er startet opp i Oslo Sør og hadde første årsmøte den 24 februar. Oslo Sør vil dekke bydelene Nordstrand, Søndre Nordstrand og Østensjø. Grevlingen har spurt Ingvild Melvær Hanssen noen spørsmål om oppstarten. Ingvild sitter i interimstyret og har vært med på planleggingen den første tiden.

Hvordan kommer folk i Oslo sør til å merke at det nå er et lokallag av Naturvernforbundet der?

Vi er i gang med planlegging av en sykkel-kampanje i vår, og det blir turer i flere årstider. Ellers er det jo opp til de som blir med i lokallaget å bestemme hva vi skal engasjere oss i. Vi som er i interimstyret har startet opp med det vi har lyst til, men det er plass til mange flere folk og flere andre aktiviteter. Som felles lokallag av Naturvernforbundet og Miljøagentene håper vi å få til aktiviteter som passer for mange.

Hvorfor opprettes det lokallag nå? Har det vært planlagt lenge, eller er det en økt interesse for dette nå for tiden? I så fall, kan du tenke deg hvorfor?

Det har manglet et lokallag i området lenge, både i Naturvernforbundet og Miljøagentene. Interimstyret er gamle venner fra Natur og Ungdom, og noen av oss har også Naturvernforbundet-erfaring fra før. Vi har snakket om både Naturvernforbundet-lag og Miljøagentene, men det flotte klima-arrangementet på Skullerudstua i januar ga oss en ekstra dytt til å komme i gang.

I aktivitetsplanen for oppstartsmøtet kommer det frem at sykkeldirektør Rune Gjøs skal snakke om sykkel-satsingen i Oslo kommune. Kan du si litt om hvorfor sykkel er viktig for Oslo Sør? Hvordan ser dere for dere eventuelle forbedringer i samferdselen i området?

Hele Oslo har bruk for en bedre og

Foto: Naturvernforbundet Oslo Sør

Aktivister fra sør! Ingvild Melvær Hanssen og Kjersti Album fra interim-styret, med miljøagenter Erling og Olav.

mer helhetlig sykkel-satsing. Vi blir stadig flere folk i Oslo og byen trenger at flere velger sykkel som framkomstmiddel. Å velge sykkelen er bra klima, det er bra for luftkvaliteten i byen og det gir en mer levende by. Det må være enkelt å velge det miljøvennlige alternativet når du skal reise. For folk i Oslo Sør er det både viktig å komme seg greit på jobb i sentrum, og at barna kan sykle trygt til trening og andre fritidsaktiviteter. I vår starter buss for banen på linje 3, og vi vil hjelpe folk over på sykkel. Vi samarbeider gjerne med både kommunen og andre for å gjøre det mer attraktivt å sykle, både lokalt og inn til sentrum.

Har dere allerede fått noen henvendelser om for eksempel byggeprosjekter i området som dere vet vil være på agendaen når dere har fått startet opp ordentlig?

Nei ikke ennå, men vi håper at når vi kommer igang, vil folk se Naturvernforbundet som det beste stedet å kanalisere sin aktivitet og innsats for

naturen og miljøet.

Hvordan er det mulig for folk i Oslo Sør å ta kontakt og følge med på hva dere gjør? Hvordan vil de få informasjon om eventuelle arrangementer eller turer?

Vi har en egen side på Facebook (Naturvernforbundet og Miljøagentene Oslo sør) og en nettside (<http://naturvernforbundet.no/oslosor>), informasjon om arrangementer og turer blir lagt ut begge disse stedene. Folk kan også ta kontakt med oss dersom de ønsker beskjed på epost eller SMS om hva som skjer.

Er det mulig for folk å snakke med dere dersom de har noe å rapportere i nærmiljøet sitt eller har lyst til å hjelpe til med arbeidet?

Absolutt, det håper vi! Vi trenger våkne øyne i alle tre bydelene, og vi har god plass til mange aktive - både de som vil gjøre masse, og de som vil delta i ett og annet arrangement. Her blir det noe for de fleste.

Erik Sture Larre

NOAs æresmedlem Erik Sture Larre døde 11. november 2014, 100 år gammel. For medlemmer som vil lese mer om hva han har betydd for miljøbevegelsen i Oslo og Akershus viser Grevlingen til minneord skrevet om Erik i Natur og Miljø, og en artikkel i Grevlingen 01/2014 som ble skrevet i forbindelse med hans 100-årsdag.

Fred over hans minne.

Vellykket jubileumsår

NOAs hundreårsjubileum er tilbakelagt, nå begynner hverdagen på nytt. Men la oss et lite øyeblikk glede oss over innsatsen i jubileumsåret.

Selve hundreårsdagen ble feiret med celebret selskap på Nordre Skøyen hovedgård. Flotte taler og en egen naturfilm, redigert for anledningen av Arne Nævra, satte en spiss på et vellykket arrangement. Fire uker etterpå hadde vi medlemsfest på Tryvannsstua, der svært mange av foreningens helter fant veien, et meget hyggelig lag.

Gjennom året har vi løftet oss etter håret og arrangert en lang rekke turer og møter; Onsdagsforum om jubiléets to hovedtema – «Friluftsliv, naturopplevelse og livskvalitet» og «Hvorfor naturvern?». De fleste av turene gikk til gamle kampsaker for foreningen, som Vassfaret, Skotjernfjell og Spålen.

I månedsskiftet juli/august arrangerer NOA og Naturvernforbundet årets «Miljøfestival» på Kopperhaughytta og Studenterhytta, med bare blide fjes å se.

Som om ikke dette var nok, har NOAs kontor fungert som rene bokhandelen i høst, med utsendelse av jubileumsboka «Naturglede og kamp i hundre år», den store eventyrskogboka «De siste eventyrskogene», i tillegg til Markakalen-

Foto: @vindr Grimmer

deren og en særutgivelse av Grevlingen om nettopp «Friluftsliv, naturopplevelse og livskvalitet».

I løpet av jubileumsåret økte medlemstallet med 6%, dvs mer enn 400 nye medlemmer (netto). Nye arbeidsgrupper for Oslofjorden, informasjon for Barn og natur er i gang, og nytt lokallag for Oslo syd er på beddingen.

For naturvernsaken har jubileumsåret vært en ny bekreftelse på at vi fortsatt trengs, og at anslagene mot naturen øker i takt med vår levestandard. Mye vil ha mer, men heldigvis begynner det på nytt å bre seg en grønn grasrotbevegelse, med fokus på byens grønne elementer og verdier.

Bilde fra NOAs utflukt «sidespranget» den 26. oktober.

Foto: @vindr Grimmer

Gjermund Andersen overrekkes et bilde som takk for innsatsen i jubileumsåret på julefesten den 16. desember.

LYST TIL Å BIDRA?

Her finner du en rekke muligheter for å aktivisere deg som naturverner

NOA er inne i en god periode organisatorisk. 400 nye medlemmer, nytt lokallag i Oslo syd, nye arbeidsgrupper og nye prosjekter. Ute i vårt distrikt er det mange signaler om at en ny grønn bølge er på gang, med fokus på bl.a. sykling, parselldyrking, by-bier, humlenes liv og levnet, kamp mot fremmede arter, aksjoner for å ta vare på trær, grønne lunger og større naturområder. Selv om mange trender fortsatt går i gal retning, er dette signaler om at mange begynner å få nok, ønsker en annen utvikling, en grønnere utvikling.

Er du blant disse? Ønsker du å bidra til at de grønne tankene blir tenkt og diskutert, og å presse på for natur- og miljøvennlige løsninger? Da inviterer vi deg inn i ett av NOAs lokallag eller i en av NOAs arbeidsgrupper.

LOKALLAGENE – GRUNNSTAMMEN I ARBEIDET

NOA har nå lokallag i store deler av vårt distrikt. Mange store lag i presskommuner, men også lag i små kommuner med andre typer utfordringer - i begge tilfeller ildsjeler som utgjør en forskjell for natur og miljø i sin kommune. I Oslo mangler vi lokallag i Grorudalen, I Akershus er det 8 kommuner vi ennå ikke har et brohode: Aurskog-Høland, Eidsvoll, Enebakk, Frogn, Hurdal, Rælingen, Sørum og Ullensaker. Bor du i en av disse kommunene, og ser behovet for at de grønne verdiene får en sterkere prioritering, vil vi fryktelig gjerne ha kontakt med deg for å finne ut hva vi kan få til sammen. Og bor du i en kommune der det allerede er lokallag, og du har lyst å bidra – så ring eller send e-post til kontaktpersonen. (Lokallagene finnes på side .. red.komm.).

Lokallagene er grunnstammen i naturvernarbeidet. Det er kommunene som bestemmer arealpolitikken, og dergjennom hvordan naturen ivaretas. En våken opinion og hendlekræftige lokale organisasjoner er en forutsetning for et levende lokaldemokrati, og for at også naturens og framtidige generasjoners interesser skal gis vekt i avgjørelsene.

ARBEIDSGRUPPENE

Også faglig er vi i ferd med å utvide aktivitetstilbudet. Naturen og miljøet i Oslo og Akershus har fortsatt mange utfordringer som vi er avhengige av ildsjelens innsats, dersom vi skal få bukt med problemene. Vi har derfor begynt arbeidet med å utvikle «NOAs syn på ...» en rekke forskjellige fagfelt, som vi håper skal bidra til større faglig bredde, politikkutvikling, aktivisering og nye arbeidsgrupper, noe som på sikt vil kunne gi både større politisk tyngde og et tilbud om å bli med på arbeidet for flere, samtidig som hele prosessen kan gi en viktig skolerings effekt og gjøre det enklere for fylkeslaget å hjelpe lokallagene i konkrete saker.

SÅ LANGT HAR VI OPPRETTET 7 ARBEIDSGRUPPER

- 1 Markagrappa, som arbeider med å ta vare på Markas siste eventyrskoger, påvirke skogbruket i Marka og forsvare det enkle, naturnære, uorganiserte friluftslivet. Kontaktperson: Bjørn Faafeng, e-post bjanfa@gmail.com, mobil 949 75 775.
  - 2 Fjordgruppa, som skal bidra til at den rike naturen rundt indre Oslofjord blir tatt vare på. Kontaktperson: Jørn Erik Bjørndalen, e-post: jorn.bjorndalen@gmail.com, mobil 480 46 503
  - 3 Frønsvollsutvalget drifter NOAs Markabase, 20 minutters gange nord for Frognerseteren. Her stelles kulturlandskapet på den gamle setervollen, gis informasjon til publikum og skapes et meget godt miljø for alle som kommer innom. Spesielt barnevennlig med beitende dyr om sommeren og fantastiske akemuligheter på vinteren. I Frønsstallen serverer vi kaffe og toddy ved siden av matpakke til de som ønsker å komme i hus. Kontaktperson: Nikolai Norman nikolainorman@gmail.com, mobil 918 44 282
  - 4 Barn og natur. En helt nystartet gruppe som skal bidra til at NOA utvikler et godt tilbud til barn og barnefamilier, til behovstilpassede opplegg for skolen og et tilbud til barnefamilier på fritiden. Kontaktperson: Ingrid Aalstad ingridaalstad@hotmail.com, Mobil 9089 2563
  - 5 Aktivitetsutvalget arrangerer NOAs turer og møter. Foredrags- og debattserien «Onsdagsforum» i vinterhalvåret, onsdagsturer i sommersesongen – i tillegg noen søndags- og helgeturer. På sikt kan vi kanskje utvide tilbudet til medlemmene med skolering og tema-seminarer? Her er det både behov for gode idéer og praktisk arbeid med arrangementene. Kontaktperson: Aud Kvam, aud.kvam@hotmail.no, mobil: 992 91 484.
  - 6 Kommunikasjonsutvalget er en nystartet gruppe som skal arbeide for at NOAs synspunkter kommer best mulig fram og at foreningen har en lett gjenkjennelig og god profil, som samsvarer med våre idéer og standpunkter. Gruppa skal sørge for effektiv kommunikasjon på en rekke plattformar, både de tradisjonelle og på sosiale medier, og til både medlemmer og samfunnet forøvrig. Kontaktperson: Thomas Krogh t.krogh@gmail.com, mobil: 988 39 555.
  - 7 Grevlingredaksjonen tar seg av utgivelsen av NOAs medlemsblad. Skriver, samler stoff og bilder og gjør klar for produksjon. Målet er å samordne med den øvrige kommunikasjonsvirksomheten. Redaktør: Tonje Schou Teigland tonjesteigland@outlook.com, mobil: 9202 8149
- Kalendergruppe. NOA har i 25 år utgitt en egen Markakalender med flotte bilder på forsiden og turtips på baksiden. En viktig kanal ut og et godt bidrag til NOAs økonomi. Her ønsker vi å bygge opp en liten arbeidsgruppe, som kan forestå utarbeidelse og salg av 2016-kalenderen. Kontakt Maria Andersen, maria@noa.no, mobil 992 26 540

Vi ønsker oss også arbeidsgrupper på bymiljø og på areal- og samferdsel. Hvordan skal vi klare å bevare byens grønne kvaliteter, karakter og identitet oppe i den enorme veksten som planlegges. Hvordan unngå at vi drukner i biler? Har du lyst til å arbeide med disse spørsmålene, kan du gjerne ta kontakt allerede nå – kontakt styreleder, Gjermund Anderse, gjermund@noa.no, mobil 952 26 402

HAR DU LYST Å BLI MED PÅ LAGET?

Ta kontakt med kontaktpersonen i det lokallaget eller den arbeidsgruppa som trigger din interesse og arbeidslyst, eller ta kontakt med vår nye kontorleder, Maria Andersen: maria@noa.no, mobil 9922 6540

HÅPER Å SE DEG BLANT OSS!

Det er enhet mellom ånd og landskap

Ja, slik lyder «romantikkens hovedsetning».

Det landskapet du ser og opplever, avhenger av ditt sinn, for det er åndskreftene i et menneske som gjengir landskapet i dets bevissthet og skaper landskapsopplevelsen.

Landskapet du vandrer gjennom er altså avhengig av din ånd, og i den grad vi mennesker er ulike, kan opplevelsene bli ganske forskjellige. «Konkylien synger for den som forstår å lytte» - for den som har sang i sinnet, og noe lignende er det også med havet, med skogen, med fjellvidda eller skyene som streifer over himmelen.

«Omverdensbilledet for hvert enkelt menneske er medbestemt av dets utrustning», skrev filosofen og naturverneren Peter Wessel Zapfe. – Hvor en kun ser månen og ymse trær, ser en annen det eventyrlige at fullmånen og skogbildet går sammen i trolsk, fortryllende skjønnhet, stemning og mysterium.

«Veien til sann realisme går gjennom poetisk følelse», sa den spennende polsk-britiske romanforfatteren Joseph Conrad. – Er det poetiske sinn det egentlig mest realistiske? Dikterfilosofen, den unge «Novalis», Friedrich von Hardenberg, satte spørsmålet på spissen: «Poesien er det ekte og helt virkelige. Jo mer poetisk, desto sannere», mente han. Hva mener du?

Poetisk eventyrskog.

Foto: NOA

Kari Feiring

Ønsker du å ha kjøkkenhage?

Frønsvollen har god jord og veldig gode solforhold og er en flott plass å ha en hageparsell.

Jorda på Frønsvollen er svært god og det er flere steder som er egnet for hageparseller. Hytta ligger på en kolle på ca 470 moh. og det er berg som stikker opp mange steder. Mellom disse knausene er jorda god og dyp nok for bær, grønnsaker og blomster. Det er også veldig gode solforhold!

I dag drives det litt gartnervirksomhet og ifjor hadde vi også noe blomster og bokhvete. I kjøkkenhagen har det vært kål, poteter, purre, bønner og gulrøtter.

Vi ønsker å øke aktiviteten, og vil pløye opp et litt større areal. Da vil det bli plass til ca 5 parseller på 5 - 8 m². Vi

har en tohjulstraktor, og det vil bli pløyd og grovharvet.

Det er også bier på vollen, og vi vil plante til et område med kløver eller lignende som passer for biene.

Det vil ikke bli tatt noe leie, men hagedyrkerne må forplikte seg til to helger med stallvakt. Dette kan kombineres med aktivitet i kjøkkenhagen.

Foto: Kari Feiring

Interesserte medlemmer kan henvende seg til fv@noa.no

Aktivitet på Frønsvollen.

LEDIGE JOBBER

Jobben med å utarbeide og selge NOAs «Markakalenderen» er ledig. Har du lyst til å fremme naturopplevelse, det enkle, naturnære friluftslivet i Marka, og å vise fram Markas siste eventyrskoger? Liker du å ta bilder i Marka, skrive turbeskrivelser? Har du idéer til hvordan kalenderen kan spres i videre kretser? Hvordan kalenderen kan brukes for at NOA når flere av Markas venner?

DA TRENGER VI DEG!

NOA søker personer som kan delta i en arbeidsgruppe for å videreutvikle Marka-kalenderen og utforme 2016-kalenderen og bidra til at denne når et videre publikum.

LØNN: Utrolig mange hyggelige tilbakemeldinger! Ved aktivt salgsarbeid rettet mot næringslivet, kan provisjon avtales. **ARBEIDSTID OG OPGAVER:** Fotografering: 12 måneder fra år til år. Hele døgnet, i all slags vær. **REDAKSJON:** Konsentrert noen uker før og etter sommerferien. **SALGSPERIODE:** Fra 15. oktober til Jul. **ØNSKET KOMPETANSE:** Kjærlighet til Marka, øye for gode Markabilder, ryddighet, god framdrift, tanker om potensielle markeder og/eller salgsevner.

SØKNADSFRIST: 17. APRIL 2015 **KONTAKT:** Maria Andersen, maria@noa.no, mobil 992 26 540

Jørgen Stubbesitter

STILLESITTENDE FRILUFTSLIV

I det rikholdige arkiv av synsinntrykk og bilder som svært elskverdig har latt seg lagre langt bak i hjernen, har jeg et bilde av en aldrende herre i korte lederhosen (skinnbukser) og tykke knestrømper. Bildet har latt seg jevnlig fremkalle til glede og forundring opp gjennom livet. Han sitter på stol ute i en blomstereng og er tilsynelatende svært interessert i noe som rører seg nede i gresset.

Jeg sitter på en stubbe i utkanten av en liten teig som takket være beitende sau og hest, og ingen annen gjødsel enn deres etterlatenskaper, er full av forskjellige blomstrende planter. Leika, naboens alltid observante puddeltispe er opptatt med å følge en bestøvende humle som flyr fra blomst til blomst. Det er som det lodne insektet alltid fenger henne. Selv pirker jeg borti en tordivel, verdens sterkeste dyr i forhold til vekten, for å se med hvilken teknikk den får svingt seg rundt. Og en knøttliten grønn fyr lander på håndbaken min og gir seg tillitsfullt ut på vandring mellom hårstråene, et sikkert ukjent terreng hvor han kanskje finner noe spiselig. Full av

tillit. Tenk slik kamuflasje – å være grønn blant de grønne?

Hvilken trøst det kan være for aldrende markatravere når knærne begynner å krangle. Man kan leve et rikt friluftsliv på en stubbe eller en krakk i en blomstereng, en birkelund eller en eplehage. Det kan gi stor glede, men det kan også «kaste noe av seg». Det er da jeg vender tilbake til herren i korte lederhosen og tykke knestrømper.

Østerrikeren Karl von Frisch (1886–1982) levde altså et langt liv. I 1914 publiserte han et verk om bienes sans for farge og form. I 1934 kunne han si noe holdbart om bienes smaksans. Så i 1946 kunne han avdekke hva bienes «dans» betød – formen på åttetallssvingene viste retningen til, avstanden til, og mengden av mat. I 1949 viste han bienes bruk av solen som kompass. I 1973 fikk han Nobelprisen i medisin og fysiologi.

Det er ingen skam ikke å nå så langt, men det er mye nysgjerrighet en grønn flekk kan dekke. Vi høres av.

KreativStrek/Sundheil

Opptur Oslo

SETT OG SAKSET

Breddebløffen 1

Man lever i dag i en illusjon om at det er Norges Idrettsforbund som tar seg av folkehelsen, og det er jo slett ikke riktig. [...] Det er ikke lenger primært de tradisjonelle idretter som holder folk i aktivitet, men livsstil, ungdomssport, friluftsliv og andre ulike trenings- og mosjonsformer. Det er bare 14 prosent av den voksne befolkningen som trener i idrettslag, og idretten er derfor åpenbart ikke den viktigste aktøren.

Gunnar Breivik, professor i friluftsliv ved Norges Idretts-høgskole, Morgenbladet, 10.–16. oktober 2014.

Breddebløffen 2

Det å konfrontere idretten med dens egne prioriteringer var heller ikke en populær øvelse hos politikere generelt, da man fryktet å bli tatt til inntekt for å være «mot idretten». Hans B. Skaset, professor em. ved Norges Idretts-høgskole, tidl. ekspedisjonssjef i Kulturdepartementet og formann i Norges Idrettsforbund. Morgenbladet, dto.

Breddebløffen 3

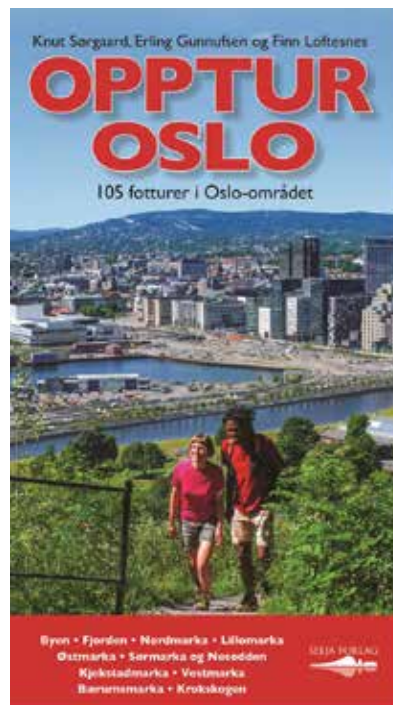
Det begynte på mange måter i 1996 da Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske Komité ble stått sammen. Før dette gikk jo ikke tippemidler direkte til toppidretten, [...] Fra Sigurd Zieglers anmeldelse Tomas Jonsson, generalsekretær i Bandyforbundet, Morgenbladet, dto.

I **Opptur Oslo** går turene i Marka, langs sjøen i Indre Oslofjord, på øyene, og i tettbebyggelsen. Det er en hyggelig overraskelse at forfatterne har tatt med ruter som går midt i byen. Det er små turer i grøntarealer som for eksempel Tøyenparken og Ola Narr, Alnaelva og på St. Hanshaugen. Dette kan være en litt annen type sightseeing hvis man ikke bor i byen og vil se noe annet enn Karl Johans gate, og det er i tillegg en fin mulighet til å lære litt på veien, da forfatterne har tatt med historie og andre opplysninger om områdene turene går i. Mange av turene går til topper med gode utkikkspunkt, de fleste turene går til topper i Marka. Det er også krevende turer med i boken, slik som til Gråberghaugen.

Opptur Oslo er en bok i Opptur serien. I denne inkluderer forfatterne et flyfoto av alle rutene for bedre oversikt. Det er også gjort denne gangen. Den er uten kart, men det er anbefalt et kart som passer til turen, som forfatterne påpeker kan være lurt å ta med i tillegg, spesielt i Marka. Det er tatt med informasjon om tilkomst til rutene, som gir deg tips om hvordan man enklest kan komme seg til startpunktet og de har prioritert kollektivtrafikk så langt det er mulig. Rutene er beregnet til å være relativt korte, med fire timer på de lengste.

Den kan være en god oversiktssbok for de som ikke er så godt kjent i Oslo, eller som ikke er kjent med Oslo på denne måten. Denne boken kan være god å ha for nyinnflyttede, eller for folk som vil se byen med nye øyne. Den er enkel å forstå, og man får inntrykket at man ikke må ha mye erfaring med turgåing eller med Marka for å ta fatt på en av turene. Jeg synes denne boken passer inn i et travelt hverdagsliv. Man kan ta turene litt på sparket etter hvert som man føler for å bevege seg litt, eller trenger en avveksling som natur og friluft kan gi.

Omtalt av Tonje Schou Teigland

Knut Sørgaard,
Erling Gunnufsen
og Finn Loftesnes
Opptur Oslo – 105 fotturer i Oslo-området
277 sider

GRØNT DIKT

SKJER

Det er mange skjer i sjøen.
Likevel var det
eit skjer
som vart frelsa di.

Olav H. Hauge

LOKALLAG I NOA

Send rettelsel til noa@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I ASKER

Kontaktperson: Jan Häusler, Postboks 332, 1372 Asker, 982 99 667, asker@noa.no

NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Kontaktperson: Bjørn Kåre Salvesen, Postboks 252, 1319 Bekkestua, 976 76 690, bjorn.kare.salvesen@online.no

NATURVERNFORBUNDET I FET

Kontaktperson: May Oldervik, 997 41 483, fet@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I LØRENSKOG

Kontaktperson: Margreta Bondevik, unniaas@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NANNESTAD/GJERDRUM

Kontaktperson: Kåre Hombles, 926 96 375, k.hombles@online.no

NATURVERNFORBUNDET I NES

Kontaktperson: Karin Olsen, 63 90 93 90, nes@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET PÅ NESODDEN

Kontaktperson: Peter Schjøberg, 66 91 48 50, pschjo@hotmail.com

NATURVERNFORBUNDET I NITTEDAL

Kontaktperson: Hiltrud Hemmersbach, 67 07 95 44, naturvernittedal@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OPPEGÅRD

Kontaktperson: Mariella Memo, marimemo@online.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO NORD

Kontaktperson: Åke Hartmann, Ullevålsveien 52, 0454 Oslo, 901 01 415, ake.hartmann@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I OSLO SØR

Midlertidig kontaktperson: Ingvild Melvær Hanssen, 990 04 232, oslosor@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO VEST

Kontaktperson: Georg Reiss, 901 42 331, oslovest@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I OSLO ØST

Kontaktperson: Eirik Gran, 958 31 400, osloost@naturvernforbundet.no

NATURVERNFORBUNDET I SKEDSMO

Kontaktperson: Birgitta Prøis, 977 17 485, birgitta@flangset.net

NATURVERNFORBUNDET I SKI

Kontaktperson: Stein Kr. Martinsen, 930 81 173, gaupstein@online.no

NATURVERNFORBUNDET I VESTBY

Kontaktperson: Kristian Vahl Østbye, Ugleveien 15, 1555 Son, 971 74 728, kristobye@gmail.com

NATURVERNFORBUNDET I ÅS

Kontaktperson: Hans Erik Lerkelund, 477 12 456, lerkelund@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - OSLO STUDENTLAG

Kontaktperson: Andreas Haakonsen, 908 65 822, andreashaa@gmail.com

NATUR OG UNGDOM/NNV - ÅS STUDENTLAG

Kontaktperson: Anna Birkeland Olerud, naturvern.umb@gmail.com
(les mer på Facebook: www.facebook.com/naturvernmbu)

KONTAKTPERSONER I REGIONER UTEN LOKALLAG

FROGN Kontaktperson: Sylvi Ofstad, 413 22 730, s-ofstad@online.no

SØRUM Kontaktperson: Helge Njaa, 905 00 728, helge.njaa@goodtech.no

ENEBAKK Kontaktperson: Kjell Arild Ødegård, 473 82 810

AURSKOG-HØLAND Kontaktperson: Yvonne Ødegaard, 477 12 456, yvonneodegaard@gmail.com

SETT OG SAKSET

Skammekroken 1 – den ubarmhertige selverkjennelsen
Protestere for all verden, men bli med på ferden.
Trompetstråle i Peer Gynt (forenklet versjon) av Henrik Ibsen 1864.

Skammekroken 2 – norske verdier blamert
«Er norske verdier virkelig de dere sier at de er?»
Sentralt spørsmål fra Jared Genser, menneskerettsadvokat for Liu Xiaobo ifølge Morgenbladet, 10.–16. oktober 2014.

Holdbarhets-hysteriet
Alle som kan litt om mat, vet at for å få en skikkelig god biff må man vente med å spise den til minst to dager etter holdbarhetsdato, sier Inge* og ler. – Og ost smaker ikke ordenlig godt før etter en måned over tiden. Eller et par år!
*Inge Wegge i en artikkel om brødtid på Bjørnøya, A-magasinet 3. oktober 2014.

Fossekalen – mot et liv i kulverter
Det hjelper lite at nasjonalfuglen er reddet, at fossekalen har fått rugekasser festet i utløpstunneler av betong. Når småkraftverk ødelegger fossekalens naturlige levesteder, skal det føre til vern av små fosser og vassdrag, ikke til manipulering av fuglene i kunstig, menneskeskapt miljø.
Jørgen Vogt i A-magasinet juni 2014.

ÅRSMØTE 2015

I NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS

Det innkalles med dette til NOAs årsmøte for 2015, tirsdag den 24. mars kl. 18.00
Årsmøtet finner sted i Miljøhuset i Mariboës gate 8, Oslo
(lokalene til Norges Naturvernforbund).

Årsmøtet er NOAs høyeste organ,
og alle medlemmer som har betalt kontingent for 2015 har møte- og stemmerett.

SAKSLISTE

1. Konstituering av møtet
2. Valg av møteleder, referent og underskrivere av protokollen
3. Årsberetning for 2014
4. Årsregnskap for 2014
5. Arbeidsprogram for 2015
6. Budsjett for 2015
7. Behandling av styrets forslag til endring av NOAs vedtekter
8. Valg av styreleder, to styremedlemmer, varamedlemmer, revisor,
NOAs landsmøtedelegasjon, NOAs medlem og varamedlem i Landsstyret og NOAs valgkomité.

Sakspapirene vil bli sendt lokallagene og Natur og Ungdoms fylkesstyrene,
samt bli lagt ut på www.noa.no senest to uker før årsmøtet.

Forslag til kandidater til valg må framsettes senest en uke før årsmøtet,
for øvrig vises det til NOAs vedtekter.

For forslag til valgkomitéen, ta kontakt med sidsel.selvik@evry.com
For praktiske spørsmål, ta kontakt med maria@noa.no, arb.telefon 2238 3520
For spørsmål til Styret, ta kontakt med gjermund@noa.no, mobil 9522 6402

Etter møtet vil NOAs styremedlem, Sigmund Hågvær, fortelle om arbeidet
med opprettelse av en nasjonalpark i Østmarka.

Styret ønsker alle VEL MØTT!

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus